

ÚTMUTATÓ

Jelölés a Szellemi Kulturális Örökség Nemzeti Jegyzékére

A jelölés módja

1. A szellemi kulturális örökség elemeinek felvétele a nemzeti jegyzékre a jelölési adatlap kitöltésével és a kötelező dokumentációk csatolásával kérhető. Az adatlapot a megadott útmutatónak megfelelően kell kitölteni. A jelölésnek a szakmai lebonyolítást végző intézményhez (Szabadtéri Néprajzi Múzeum, Szentendre) az alább részletezett módon kell megérkeznie.
2. A jelölést magyarul kell elkészíteni. Egy eredeti, aláírt példányt a mellékelt dokumentációval együtt **postán vagy futárral** az alábbi címre kell eljuttatni:

Szabadtéri Néprajzi Múzeum

Szellemi Kulturális Örökség Igazgatóság
H-2000 Szentendre, Sztaravodai út 75., Pf.: 63
Tel: +36 30 312 7687
E-mail: szko@skanzen.hu

A jelölések szövegét, fotó és filmdokumentációját **elektronikusan** – pendrive-on vagy online letölthető felületre felölve – **is be kell nyújtani**. A jelöléseket DOC vagy DOCX és PDF formátumban is el kell küldeni. Times New Roman 12-es betűmérettel. Az aláírt példányokat A/4-es méretben, különálló lapokon, spirállal lazán összefűzve kérjük beadni.

3. A jelölési lapon számos pontnál meghatároztuk a lehetséges terjedelmet, megjelölve a minimális és maximális leütött karakterszámot (szóközök nélkül).
4. A jelöléshez támogató leveleket és ajánlásokat lehet csatolni (pl. települési és nemzetiségi önkormányzatok, szakmai vagy civil szervezetek részéről), amelyek segíthetik a bizottság munkáját.
5. A jelölés végén szerepelnie kell a jelölő nevében aláírási joggal rendelkező személy (vagy személyek, illetve tisztségviselők) eredeti aláírásának. A több közösséget/csoportot/egyént érintő közös jelölések esetén minden egyes érintett fél felhatalmazott tisztségviselőjének aláírására szükség van.
6. A jelölési űrlap kitöltéséhez segítséget nyújthat a www.szellemiorokseg.hu oldalon található, a nemzeti jegyzékre már felvett elemek jelölési adatlapja.

ÚTMUTATÓ

JELÖLÉSI ADATLAP A SZELLEMI KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG NEMZETI JEGYZÉKÉRE

FEDŐLAP

A. Az örökségelem neve

A.1. Az örökségelem neve

Ez az elem hivatalos neve, amely a nemzeti jegyzékkel kapcsolatos nyomtatott és elektronikus anyagokban meg fog jelenni. A név legyen tömör, átfogó, közérthető és kifejező.

A.2. Az örökségelem egyéb elnevezései (nemzetiségi, tájnyelvi, helyi megnevezés)

Itt lehet megadni az elem nevét a közösség által használt egyéb nyelven és írásmóddal; ha az elem a fent megadott néven kívül más néven is ismert, azt is itt kérjük megemlíteni.

B. Az érintett közösség(ek), csoport(ok) vagy egyén(ek) felsorolása

Ebben a pontban kérjük, felsorolásszerűen nevezzék meg azokat a közösségeket, csoportokat vagy egyéneket, amelyek a jelölt örökségelemet létrehozták, hordozzák, gyakorolják, fenntartják.

Szellemi kulturális örökségről olyan csoportok, közösségek vagy egyének kapcsán lehet beszélni, amelyek/akik azt saját kulturális örökségük részének tekintik. A szellemi kulturális örökségről szóló egyezmény emberi közösségeket és kulturális csoportokat említ.

Kérjük, vegyék figyelembe, hogy a közösség, illetve csoport fogalma nem minden esetben azonos a földrajzi és önkormányzati határokkal, amelyek lehetnek tágabbak, de szűkebbek is; emellett beszélhetünk nem helyhez köthető, etnikai, szakmai és virtuális közösségekről is.

C. A jelölést beküldő személy/szervezet megnevezése

A jelölő lehet közösség, csoport vagy egyén, lehet magánszemély és jogi személy egyaránt. A bizottság nem fogad el jelölést fegyveres testületektől/erőszakszervezetektől, politikai pártoktól és profitorientált gazdasági társaságoktól.

Több közösséget érintő jelölés esetén a nevek felsorolásának sorrendjéről a partnereknek közösen kell megegyezniük.

D. A jelölés dátuma (év)

Az évszámon kívül (pl. 2024) itt más adatra nincs szükség.

ÚTMUTATÓ

JELÖLÉS

1. A jelölt örökségelem azonosítása

1.a. Az örökségelem rövid leírása

max. 1000 karakter

Az elem rövid leírásának célja, hogy első pillantásra megállapítható legyen, milyen elemet javasolnak felvételre. A leírásnak olyan tömörnek és informatívnak kell lennie, hogy jegyzékre kerülés esetén felhasználható legyen a különböző nyilvános fórumokon való megjelenéskor (pl. a honlapon közzétett nyilvántartásban, kiadványokban).

1.b. Az érintett közösség(ek), csoport(ok) vagy egyén(ek) bemutatása

max. 1000 karakter

A Fedőlap B pontjának kifejtése. Kérjük az ott felsorolt közösségek, csoportok vagy egyének részletes ismertetését, bemutatását.

1.c Az örökségelem földrajzi elhelyezkedése és elterjedtsége

max. 1000 karakter

Ebben a pontban azonosítsák az elem területi hovatartozását és elterjedtségét. Ha van olyan földrajzi hely, amely az örökség középpontjának tekinthető, azt jelezni kell. Ha a kapcsolódó örökségelemeket a környező vidék(ek)en, vagy más hazai, illetve külföldi közösségekben szintén gyakorolják, akkor kérjük, ezt is jelezzék!

Fontos megjegyezni, hogy az Egyezmény értelmében a jelenlegi országhatáron belüli örökségelemeket kell számba venni, az esetleges határontúli kapcsolódások megemlítése lehetséges, azonban a hangsúly a Magyarország területén található helyszíneken legyen.

1.e Az örökségelem a szellemi kulturális örökség mely területeit képviseli (aláhúzással kérjük jelölni, több terület is megjelölhető)

- a) szóbeli hagyományok és kifejezési formák, beleértve a nyelvet is, mint a szellemi kulturális örökség hordozóját
- b) előadóművészetek
- c) társadalmi szokások, rítusok és ünnepi események
- d) a természetre és a világegyetemre vonatkozó ismeretek és gyakorlatok
- e) hagyományos kézművesség

2. A jelölt örökségelem ismertetése

2.a Az örökségelem történeti háttere, előzményei

ÚTMUTATÓ

3000–5000 karakter

Ebben a pontban az örökségelem történeti háttérének és előzményeinek a leírása a cél. Itt lehet felsorolni a korábbi gyűjtéseket, a szakirodalmi összefoglalót, valamint azokat az előzményeket, amelyek hozzájárultak, hogy napjainkban is még élő örökségről beszélhetünk.

2.b Az örökségelem jelenkori bemutatása.

3000–5000 karakter

Ebben a pontban az örökségelem jelenkori gyakorlatának bemutatása a cél. Hogyan él napjainkban a közösség életében az adott örökség? Milyen jellemzői, tulajdonságai vannak az örökségelemnek?

A bemutatásnál főként az elem formai–tartalmi sajátosságait, térbeli–időbeli viszonyait, és a mai körülmények között betöltött szerepét emeljék ki.

2.c Az örökségelem társadalmi és kulturális funkciója napjainkban

1000–3000 karakter

Kérjük kifejteni, hogy az elem gyakorlása mennyire szervesen kapcsolódik a közösség mindennapjaihoz, és hogyan szolgálja a közösség identitásának és tágabb társadalmi–kulturális kapcsolatainak erősödését.

Az örökségelem társadalmi és kulturális funkciójának bemutatása a cél, mi a szerepe és a jelentősége az örökségelemnek a társadalomban, milyen funkciókkal bír, továbbá a közösség számára mit jelent a gyakorlása és milyen hatással van.

3. A jelölt örökségelem megőrzésével kapcsolatos intézkedések

3.a A megőrzés gyakorlata korábban és napjainkban

1500–3000 karakter

Kérjük leírni, hogy az érintett közösség, csoport vagy egyén a közelmúltban milyen lépésekkel biztosította, vagy biztosítja az elem fenntarthatóságát. Írja le az érintett önkormányzat(ok), szakmai szervezetek vagy civil szféra által az elem megőrzése érdekében tett erőfeszítéseket, ha vannak ilyenek.

3.b A megőrzés tervezett lépései

3000–5000 karakter

A nemzeti jegyzékkel kapcsolatban megőrzési intézkedésnek tekintjük mindazt, ami segíti az örökség fennmaradását és biztosítja, hogy az a jövőben se kerüljön veszélybe. Különösen az olyan előre nem látható veszélyek ellen, mint az elem listára kerüléséből fakadó közfigyelem fokozódása (pl. a turizmus).

A jelölő fél azonosítsa és írja le azokat a megőrzés céljából kidolgozott konkrét lépéseket, amelyeknek megtétele az elem védelmét szolgálja; nyújtson rövid tájékoztatást pl. az intézkedések prioritásáról, hatóköréről, időrendjéről, valamint a végrehajtásukért felelős személyekről vagy testületekről.

ÚTMUTATÓ

3.c A megőrzést veszélyeztető, akadályozó tényezők

1000–2000 karakter

Előfordulhat, hogy az örökségelem fennmaradását, a közösségi gyakorlatot bizonyos külső vagy belső (pl. gazdasági, technikai, jogi) akadályok nehezítik, esetleg veszélyeztetik. Itt kell bemutatni, hogy melyek ezek az akadályozó, veszélyeztető tényezők. Ebben a részben kell kifejtetni az örökségelem megőrzése terén felmerülő olyan nehézségeket, amelyeket a közösség önállóan nem tud elhárítani.

4. Az érintett közösség részvétele a jelölés folyamatában és hozzájárulása az örökségelem felterjesztéséhez

4.a A közösségek, csoportok, egyének részvétele a jelölésben

max. 300 karakter

Kérjük, írják le, miként vettek részt az érintett közösségek, csoportok, illetve egyének a jelölési folyamat valamennyi stádiumában. Javasoljuk, hogy az érintettek képviselőinek lehető legszélesebb körét vonják be a jelölések elkészítésébe, lehetőség szerint a helyi és regionális önkormányzatok, civil szervezetek, a szomszédos közösségek, a múzeumok, kutatóintézetek, kulturális központok, szakértői központok munkatársainak, illetve a szellemi kulturális örökség vármegyei referenseinek és más érdekelteknek a segítségét és szolgáltatásait is vegyék igénybe.

4.b Előzetes és teljes körű tájékoztatáson alapuló hozzájárulás a jelöléshez

max. 300 karakter

Az érintett közösség, csoport vagy egyének szabad elhatározása szükséges az ő(ke)t érintő jelölés benyújtásához. Ezt meg kell előznie az érintettek teljes körű tájékoztatásának. Erről csatolni kell a közösségek, csoportok vagy egyének beleegyezését, amelyet írásban lehet rögzíteni a beleegyezés kinyilvánításának vagy igazolásának változatos, szabadon megfogalmazott formájában.

5. Indokolás a nemzeti jegyzékre való felkerülés mellett, várható hatása az örökségelem gyakorlására, megőrzésére

max. 500 karakter

Ebben a pontban röviden indokolják meg, hogy az érintett közösségek, csoportok, egyének miért tartották fontosnak a jelölést a nemzeti jegyzékre, valamint azt, hogy a nemzeti jegyzékre kerülés után milyen hatást várnak az örökségelem gyakorlatára, megőrzésére vonatkozóan.

Miért fontos a közösség számára a felterjesztés és a felvétel? Mit várnak tőle?

ÚTMUTATÓ

6. Dokumentáció

6.a Csatolandó dokumentumok mennyisége

A dokumentáció csatolásának célja, hogy elősegítse az elem jobb megismerését. Ezeknek a kiegészítő anyagoknak megfoghatóvá kell tenniük a közösség által elismert szellemi kulturális örökség adott elemét, továbbá be kell mutatniuk annak közösségben betöltött szerepét és a fenntarthatóság lehetőségeit.

Ha az elem felkerül a nemzeti jegyzékre, az ilyen típusú dokumentáció szerepet játszik majd abban, hogy láthatóságot biztosítson a szellemi örökségnek.

Fényképek (kötelező) 20 db	Elsősorban az örökség mai gyakorlását, a közösség jelenkori életét bemutató fényképeket kell csatolni, az elemet lehetőség szerint kontextusában ábrázolják. A fényképek digitális változatánál az egyes file-okat sorszámozva, az örökségelem nevét adva kérjük azonosítani ékezetek nélkül . Emellett egy listát is kérünk csatolni, amelyben röviden jelzik a kép témáját, készítőjét, idejét, helyét és a jogtulajdonos (intézmény) nevét.
Film (kötelező) 10 perc	Elsősorban erre a célra készült filmet csatoljanak, amely a konkrét örökségelemet mutatja be, akár interjúkkal, narrációval kísérvé. A filmben felhasznált korábbi archív anyagok közlési jogáról a film készítője, benyújtója gondoskodik.
Térkép(ek) (nem kötelező)	Ha van kifejezetten az örökségről készült, az elterjedését is bemutató térkép, azt kérjük nyomtatott formában a felterjesztési nyomtatványhoz mellékelteként csatolni.
Könyv(ek) (nem kötelező)	Az örökségelemre kifejezetten jellemző, azt bemutató monográfia, kisebb kiadvány csatolható.

6.b Fényképek, film közlési jogainak átruházása (nyomtatvány mellékelve)

A csatolandó dokumentációhoz mellékelni kell egy igazolást, amely nem kizárólagos módon, de átruházza a közlési jogokat, és hozzájárul ahhoz, hogy a Kulturális és Innovációs Minisztérium és a Szabadtéri Néprajzi Múzeum a beküldött anyagokat szabadon felhasználhassa a szellemi kulturális örökséggel kapcsolatos kiadványokban és honlapokon. Kérjük, listaszerűen csatolják a beadott dokumentumok adatait (szerző, cím, készítés ideje, helye, egyéb copyright adatok), hogy a felhasználás során pontosan hivatkozni lehessen rájuk. A kitöltendő nyilatkozatokat lásd a mellékletben!

ÚTMUTATÓ

6.c. További források listája (pl. könyvek, cikkek bibliográfiája, internetes hivatkozások)

max. 20 tétel

A jelölők felsorolhatják a legfontosabb, nyomtatásban megjelent források referenciáit a szabványos bibliográfiai formátum használatával, valamint az olyan honlapokat és multimédiás forrásokat, amelyek az elemre vonatkozóan kiegészítő információt kínálhatnak.

7. Kapcsolattartáshoz szükséges adatok

7.a A jelölést benyújtó fél (név, titulus, postacím, e-mail cím, telefonszám)

A több közösséget érintő jelölés esetén az érintetteket abban a sorrendben kell felsorolni, amelyben azok megegyeztek.

7.b Kapcsolattartó személy (név, titulus, postacím, e-mail cím, telefonszám)

A több közösséget érintő jelölések esetén minden érintettre nézve meg kell adni egy-egy kapcsolattartó személyt, egyiküket, pedig fő kapcsolattartó személynek kell kijelölni. Kérjük, olyan személyt jelöljenek meg kapcsolattartóként, aki a továbbiakban elérhető lesz és további intézkedéseket tud végrehajtani (pl. rendezvényre való meghívás esetén koordinálni tudja a közösséget).

7.c Érintett közösség szervezete(i) vagy képviselője/képviselői (név, titulus, postacím, e-mail cím, telefonszám)

Kérjük megadni az elemmel kapcsolatban érintett civil szervezet(ek), közösségi szervező vagy képviselő nevét, címét és más kapcsolattartási adatait.

7.d Felelős szervezet(ek) (név, postacím, e-mail cím, telefonszám)

Ha van a jelölt elem helyi kezeléséért és megőrzéséért felelős szervezet (múzeum, intézmény vagy menedzser stb.), kérjük, itt adják meg kapcsolattartási adatait.

A jelölési adatlapon megadott személyes adatokat az elbíráláshoz szükséges kapcsolattartás miatt Jogos érdekből kezeljük.

8. A jelölést benyújtó aláírása, dátum

ÚTMUTATÓ

A jelölés végén szerepelnie kell a jelölést lebonyolító részéről aláírásra felhatalmazott tisztségviselő vagy tisztségviselők eredeti aláírásának. Kérjük a nevet nyomtatott betűvel is megadni! A benyújtás pontos dátumát itt kell feltüntetni.